

Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

Альбом схем

Навчальний посібник

У двох частинах

Частина перша

Видання п'яте, перероблене

Харків
«Право»
2018

УДК 347(075)
М70

Мічурін Є. О.
М70 Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. – Вид. 5-те, перероб. – Харків : Право, 2018. – 232 с.

ISBN 978-966-937-417-2

Посібник підготовлений відповідно до курсу цивільного права і складений з урахуванням навчальних програм для вищих навчальних закладів на основі чинного цивільного законодавства України та існуючих правових теорій. Він являє собою збірник схем, що відображають зміст основних інститутів цивільного права України.

Для студентів, фахівців, аспірантів, усіх тих, хто працює над підвищенням рівня юридичної підготовленості.

УДК 347(075)

ISBN 978-966-937-417-2

© Мічурін Є. О., Шишка О. Р., 2006
© Мічурін Є. О., Шишка О. Р., переробка, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018

ПЕРЕДМОВА

Цивільне право відіграє провідну роль у товарно-грошових відносинах, що опосередковують перехід майнових благ від однієї особи до іншої. Воно має інструментарій, що забезпечує зв'язок між інтересом до майнових благ та їх одержанням у правовій площині. Окрім майнових відносин, цивільне право охороняє особисті немайнові відносини між суб'єктами, зокрема особисті немайнові права фізичної особи.

Сучасне цивільне право України зберегло вірність традиціям, адже витоки регламентації знаходимо ще в стародавньому римському праві. Цивілістика повною мірою відповідає об'єктивному розвитку суспільства, у той саме час зберігає прихильність традиціям Романо-німецької правової сім'ї. Новітнє цивільне законодавство України розроблено з урахуванням досвіду нормативного регулювання цивільних правовідносин країн Європи, де вони традиційно розвиваються на приватницьких засадах. За останньої кодифікації під цим впливом регламентовані договори факторингу, ренти, комерційної концесії тощо. Регламентовано управління майном; законодавчого закріплення набули сервітут, емфітевзис, суперфіцій.

Багатогранність цивільного права виявляється в тому, що тут наявне рідкісне поєднання матеріального й духовного. Перше знайшло відображення в правовій регламентації товарно-грошових відносин, що включають в себе право власності, втілені більшою мірою у договірному і спадковому праві. Духовні блага втілені в цивілістиці через особисті немайнові правовідносини, які стосуються творчої діяльності людини, її честі, гідності, ділової репутації тощо. В усьому світі і в Україні, яка є учасницею міжнародних угод і частиною світової спільноти, приділяється велика увага охороні права інтелектуальної власності, яке є невід'ємною частиною сучасного цивільного права.

Цивілістика стосується значної частини регламентованих правом суспільних відносин, що здійснюються на рівній основі. Вона поєднує в собі багатогранність і одночасно глибоку внутрішню логіку та нерозривний взаємозв'язок внутрішніх складових елементів. Тому для освоєння цивільного права важливо розуміти його внутрішні взаємозв'язки і основні поняття, що у цій праці представлено за допомогою схем. У необхідних випадках наведено короткі пояснення, приділено увагу чинному законодавству.

Книга підготовлена відповідно до тематики навчального курсу цивільного права, що вивчається у вищих юридичних навчальних закладах. Вона складена з урахуванням та на основі існуючих правових теорій. При написанні використані праці О.А.Пушкіна, Ч.Н.Азімова, В.П.Маслова, Д.В.Бобрової, В.В.Луця, В.І.Борисової, І.В.Жилінкової, О.В.Дзери, Н.С.Кузнецової, Р.А.Майданика, Т.В.Боднар, І.В.Спасибо-Фатєєвої, В.А.Васильєвої, Р.О.Стефанчука, Є.О.Харитоновна, Р.Б.Шишки, Я.М.Шевченко, В.Л.Яроцького, М.К.Галянтича, І.В.Венедиктової, Ю.М.Жорнокуя, С.О.Сліпченка, Л.В.Красицької, Г.Г.Харченко та інших відомих учених-цивілістів, колективні видання кафедр цивільного права провідних навчальних закладів України.

Для подальшого поглиблення знань із цивільного права студентам (курсантам), що вивчають цивільне право рекомендується також використовувати підручники, практикуми та інші джерела.

Список скорочень, застосованих у посібнику у всіх числах і відмінках:

Ц.П. - цивільне право

ЦК України - Цивільний кодекс України

КК України – Кримінальний кодекс України

КпАП – Кодекс про адміністративні порушення

ГК України – Господарський кодекс України

ЖК України – Житловий кодекс України

КТМ України – Кодекс торговельного мореплавства України

СК України - Сімейний кодекс України

ЗУ – Закон України

АРК - Автономна Республіка Крим

КМУ – Кабінет Міністрів України

УНІДРУА (UNIDROIT) — міжнародний інститут з уніфікації приватного права

ю.ф. - юридичний факт

ю.о. - юридична особа

п.т. - повне товариство

напр. - наприклад

ін. - інше

у т.ч. - у тому числі

і т.д. - і так далі

ін. – інше

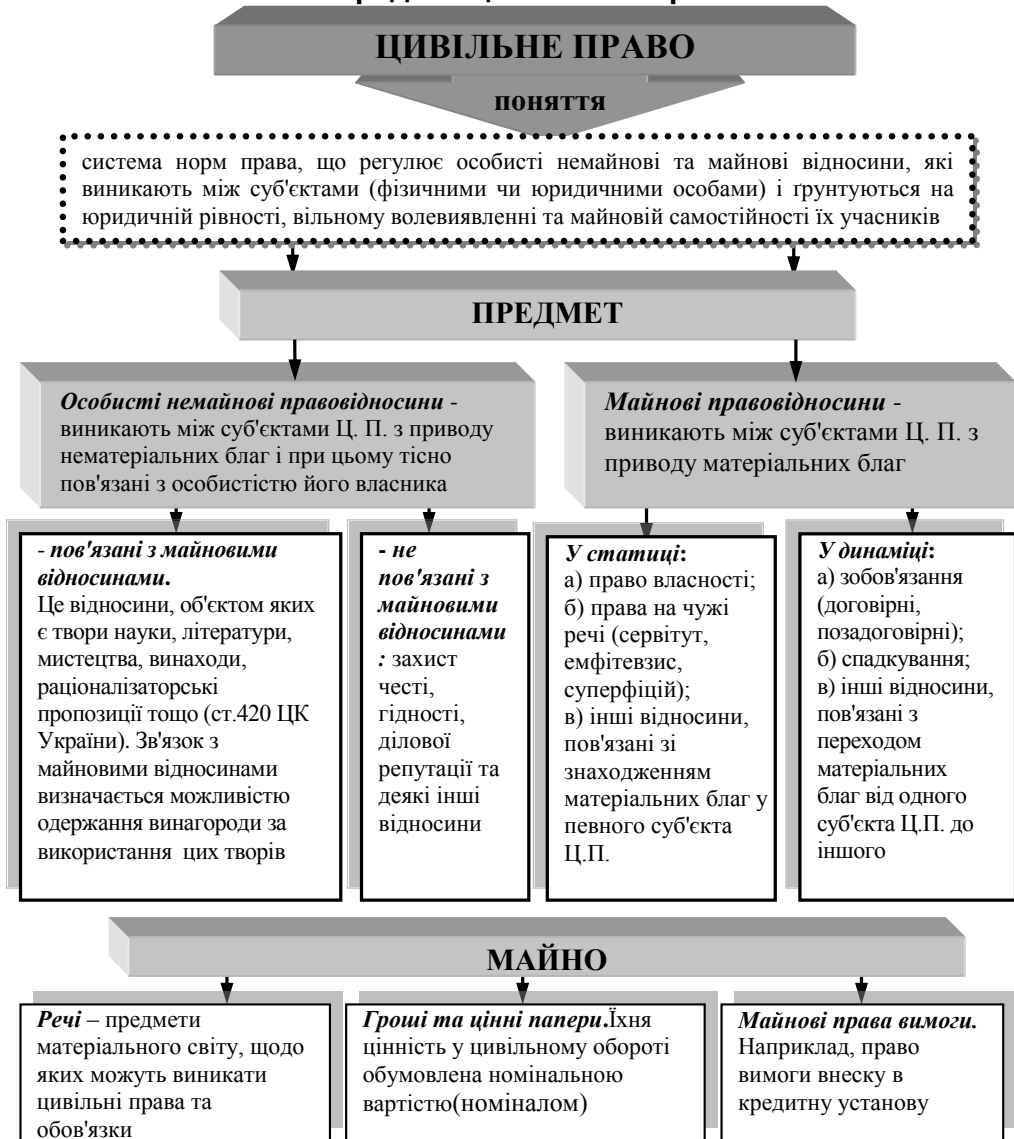
ц.п. – цінний папір

ю.с. – юридичний склад

т.зв. – так звані

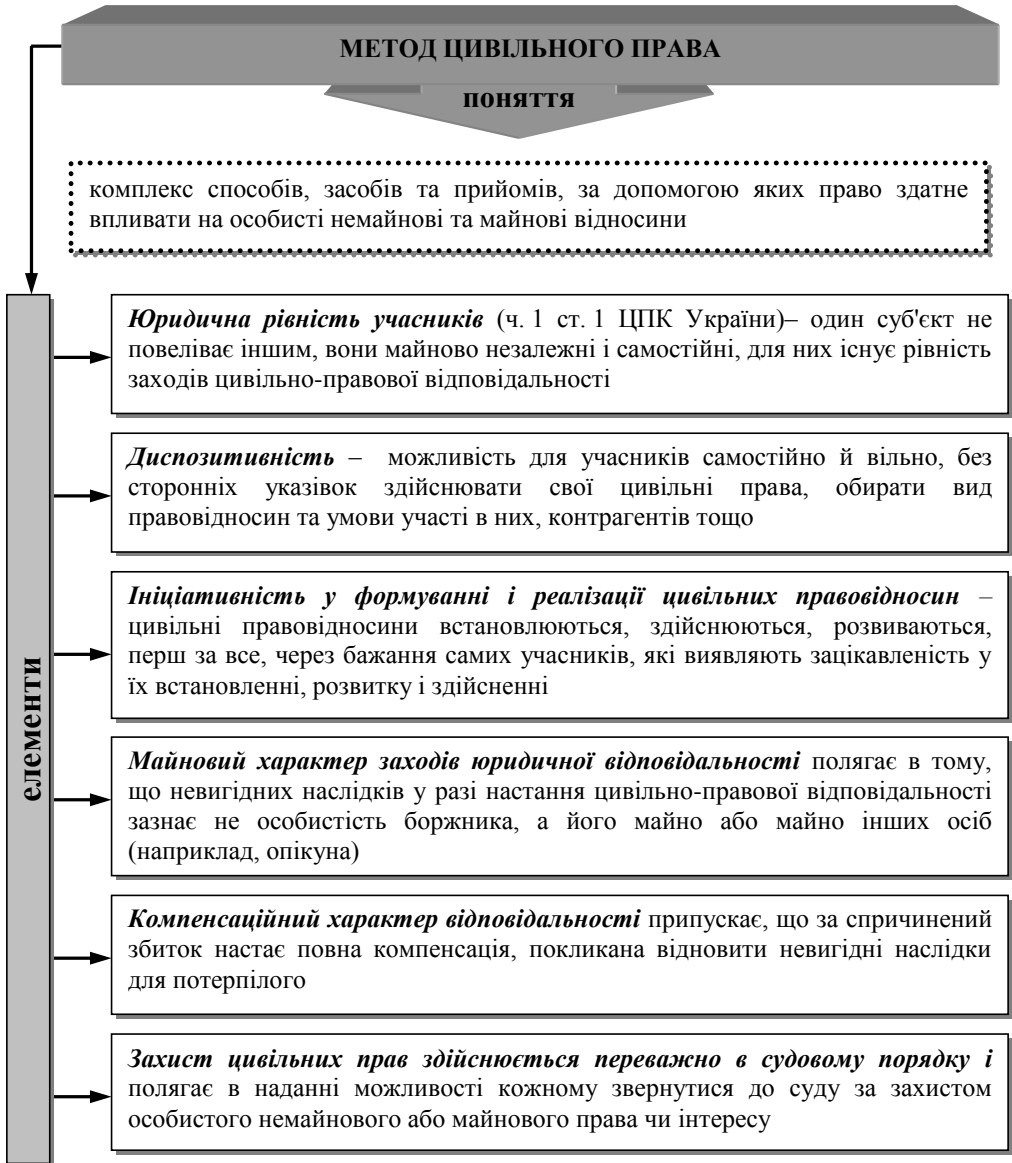
БД – база даних (як об'єкт авторського права)

1. Поняття цивільного права як галузі права. Предмет цивільного права

ВАЖЛИВО! Поняття «цивільне право» вживається в різних аспектах: як галузь права, як навчальна дисципліна, як наука. Кожне з них буде розглянуте у цьому посібнику окремо

2. Метод цивільного права

ВАЖЛИВО! Наявність предмета та методу вказує на те, що цивільне право є галуззю права

3. Місце цивільного права в системі права України

4. Засади цивільного права

ЗАСАДИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

ПОНЯТТЯ

основоположні, найбільш глобальні керівні ідеї, положення та принципи, відповідно до яких здійснюється цілісне правове регулювання особистих немайнових та майнових відносин

Неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини означає охорону людини як від дій публічної влади, так і від дій інших осіб, спрямованих проти її приватного життя

Неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, визначених Конституцією України та законом, встановлює загальне правило, що власність є недоторканною, і можливість володіння, користування та розпорядження нею цілком залежить від волі власника

Свобода договору припускає можливість самим учасникам визначати суть договірних відносин, в які вони вступають; обирати партнерів у договірних відносинах та встановлювати ті умови, на яких договір буде укладений

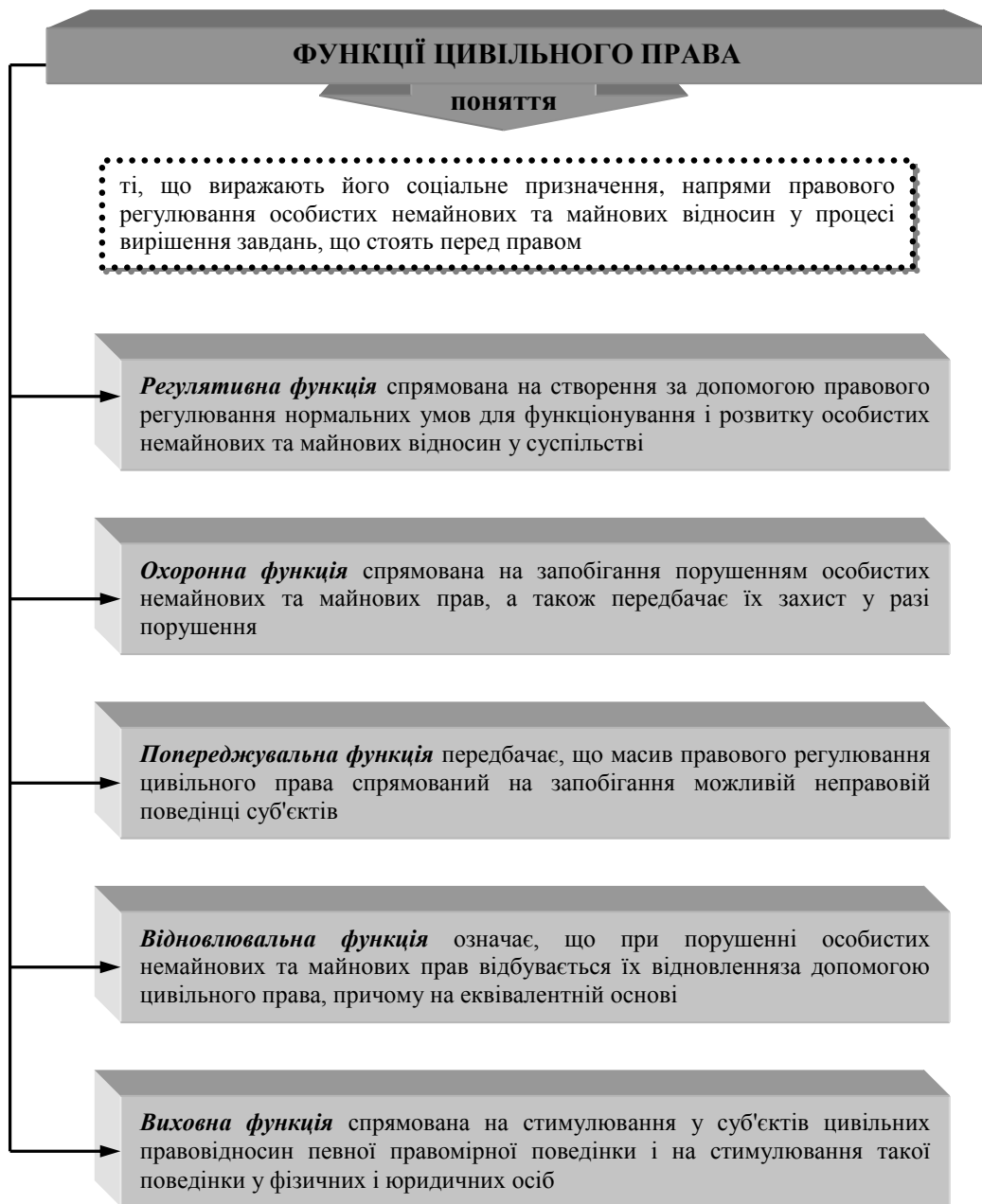
Свобода підприємницької діяльності, яка не заборонена законом, дає можливість суб'єктові на власний розсуд займатися будь-яким видом підприємницької діяльності, окрім тієї, яка суперечить закону

Судовий захист цивільного права та інтересу гарантує можливість для кожної особи звернутися до суду за захистом особистих немайнових та майнових прав і інтересів

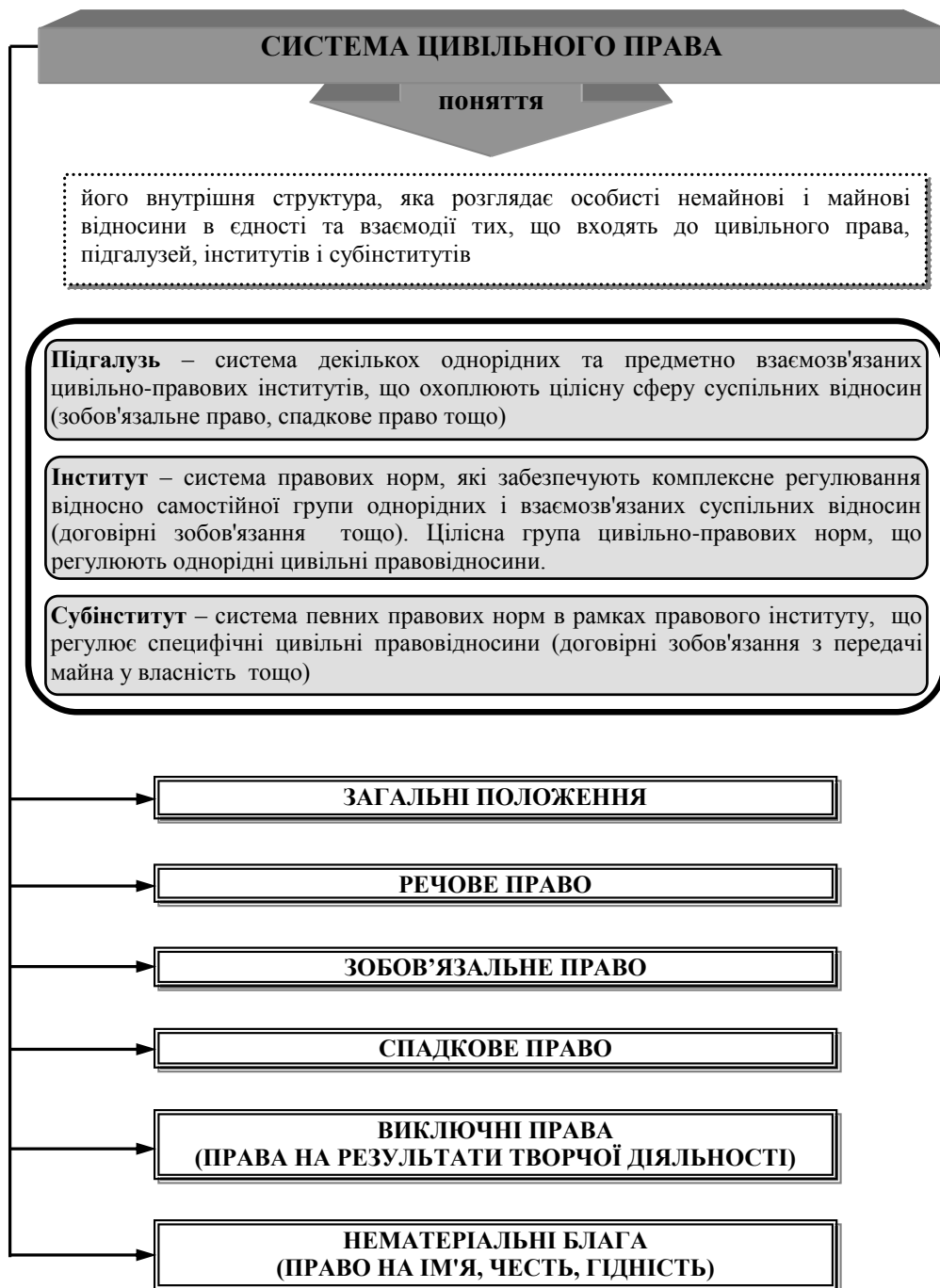
Справедливість, добросовісність та розумність не припускають можливість бездумного застосування закону, де це було б спрямовано проти гуманізму, розуму, суспільних цінностей та моральних засад, призводило б до зловживання цивільними правами; перешкоджають використанню закону у не правових цілях

Рівність учасників цивільних правовідносин означає, що жоден з учасників цивільних правовідносин не має жодних переваг перед іншим учасником цих відносин

5. Функції цивільного права

6. Система цивільного права

7. Цивільне право як наука та навчальна дисципліна

